

EBEVEYNİN GÜVENLİ İNTERNET SAĞLAMA YETERLİLİĞİ ÖLÇEĞİ (EGİSYÖ): GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Prof. Dr. Ahmet AKIN

İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Aile Danışmanlığı ve Eğitimi,
ABD Yüksek Lisans Programı

Rabia SÜME

İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Aile Danışmanlığı ve Eğitimi,
ABD Yüksek Lisans Programı

Özet

Güvenli internet sağlama kavramı, internet ortamındaki olası herhangi bir zarar verici içerik, kişi ve oluşumlardan gelebilecek zararları önlemeye ve bu zararlardan korunmaya yönelik girişimi ifade etmektedir. Günümüzde artan internet kullanımı karşısında çocuk sahibi olan bireylerin çocuklarına güvenli internet kullanımı sağlaması çocuklarının psikolojik ve sosyal yönden olumsuz etkilenmesinin önüne geçmesi açısından önem arz etmektedir. Bu nedenle ebeveynlerin güvenli internet sağlama konusunda yeterliliğini görebilmek amacıyla bir ölçek geliştirilmesi oldukça önemlidir. Bu araştırmanın amacı Ebeveynin Güvenli İnternet Sağlama Yeterliliği Ölçeği'ni geliştirmek ve geçerlik ve güvenirliğini incelemektir.

Araştırma 18 ile 59 arasında değişen 289'u kadın 133'ü erkek 422 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcı ebeveynlerin güvenli internet sağlama yeterliliğini ne kadar sağlayabildiklerini ölçmek üzere 23 maddelik bir madde havuzu hazırlanmıştır. Bu maddelerin gramer, anlaşılabilirlik, güvenli internet sağlama yeterliliğini ölçmesi açılarından incelenip 20 maddelik uygulama formu elde edilmiştir. Ebeveynin Güvenli İnternet Sağlama Yeterliliği Ölçeği 1 “kesinlikle katılmıyorum” ve 5 “kesinlikle katılıyorum” şeklinde 5’li Likert tipi bir derecelendirmeye sahiptir. Ebeveynin Güvenli İnternet Sağlama Yeterliliği Ölçeği’nin madde analizi için düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Ebeveynin Güvenli İnternet Sağlama Yeterliliği Ölçeği’nin yapı geçerliği açımlayıcı faktör analizi, güvenirliği Cronbach alfa iç tutarlılık güvenirlik katsayısı ile incelenmiştir. Geçerlik ve güvenirlik analizleri SPSS 18 programı ile yapılmıştır.

Ebeveynin Güvenli İnternet Sağlama Yeterliliği Ölçeği’nin yapı geçerliği için uygulanan açımlayıcı faktör analizi sonucunda toplam varyansın %57’sini açıklayan, öz-değeri 11,3 olan tek boyutlu ve 20 maddeden oluşan bir ölçme aracı elde edilmiştir. Ölçeğin KMO örneklem uygunluk katsayısı .96 olarak bulunmuştur. Ölçeğin faktör yükleri .59 ile .84 arasında sıralanmaktadır. Cronbach alfa iç tutarlık güvenirlik katsayısı .96 olarak bulunmuştur. Ölçeğin düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayıları .55 ile .82 arasında sıralanmaktadır. Bu sonuçlar Ebeveynin Güvenli İnternet Sağlama Yeterliliği Ölçeği’nin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Ebeveynin Güvenli İnternet Sağlama Yeterliliği, Güvenli İnternet , Geçerlik, Güvenirlik.

Abstract

The concept of providing a safe internet refers to an attempt to prevent and protect against the damages that may come from any possible harmful content, person and entities in the

internet environment. Nowadays in the face of increasing internet use, it is important for individuals who have children to provide safe internet use to their children in terms of preventing their children from being psychologically and socially affected negatively. Therefore, it is very important to develop a scale in order to see the competence of parents in providing safe internet. Purpose of this study is to develop Parent's Safe Internet Providing Competency Scale and to examine its validity and reliability.

This research was conducted on a total of 422 participants, 289 females and 133 males, aged between 18 and 59. In process of developing this scale, a 23-item pool was created first and then these items were examined in terms of their grammar, intelligibility, and whether they really measure recognition in couple relationships, and a 20-item application form was obtained in the end. Corrected item-total correlation coefficients were calculated for item analysis of scale. Construct validity of scale was examined by exploratory factor analysis and its reliability with Cronbach alpha internal consistency reliability coefficient. Validity and reliability analyzes were made with SPSS 18.

As a result of exploratory factor analysis applied for construct validity of scale, a one-dimensional and 20-item measuring tool with an eigenvalue of 11.3 was obtained explaining % 57 of total variance. KMO sample fit coefficient of scale was found to be .96. Factor loads of scale were ranged between .59 and .84. Cronbach alpha internal consistency reliability coefficient was found to be .96. Corrected item-total correlation coefficients of scale range from .55 to .82. These results show that scale is a valid and reliable measurement tool.

Keywords: Parent's Safe Internet Providing Competency Scale, safe internet, reliability, validity.

GİRİŞ

Günümüzde insanlar arasında internet kullanımı oldukça yaygındır. Her evde ve aklınıza gelebilecek her yerde internet bağlantıları ve internete ulaşılabilirlik mevcuttur. Yaş, sosyo-ekonomik düzey, eğitim seviyesi farkı gözetmeksizin birçok insan interneti kullanmaktadır. En çok kullanan ve hakim olanlar internetin içine doğmuş çocuklar ve genç bireyler gibi görünmektedir. Günümüzün gerektirdiği bir takım zorunluluklar nedeniyle de zorunlu internet kullanımı oldukça artmış bulunmaktadır. Özellikle okulların kapalı olması ve uzaktan eğitime devam edilen bu süreçte okul öncesi ile birlikte tüm eğitim kurumları öğrencilerine internet üzerinden eğitim vermektedir. Bu durumda öğrencilerin ekranla teması ve internet kullanım süresi kontrol edilebilirliğin üzerine çıkmaya başlamıştır.

İnternetin oldukça yaygın kullanıldığı bir zamanda interneti yok saymak söz konusu olmamakla birlikte interneti güvenli bir şekilde kullanma becerisini edinmek gerekmektedir. Bu noktada, ebeveynlerin çocuklarına güvenli internet sağlamak konusunda ne kadar yeterli olduklarını görebilmek amacıyla güvenli internet sağlama yeterliliğinin ölçülmesi önem taşımaktadır. Bu araştırmanın amacı Ebeveynin Güvenli İnternet Sağlama Yeterliliği Ölçeği'ni geliştirmek ve ölçeğin geçerlik ve güvenilirliğini incelemektir.

YÖNTEM

• Çalışma Grubu

Araştırma yaşları 18 ile 59 arasında değişen 289'u kadın, 133'ü erkek 422 katılımcı üzerinde yürütülmüştür.

• Madde Havuzu

Katılımcı ebeveynlerin çocuklarına ne kadar güvenli internet kullanımı sağlayabildiklerini ölçmek üzere 23 maddelik bir madde havuzu hazırlanmıştır. Bu maddeler gramer, anlaşılabilirlik, güvenli internet sağlama yeterliliğini ölçmesi açılarından incelenip 20 maddelik uygulama formu elde edilmiştir.

• Ölçme Aracı

Ebeveynin Güvenli İnternet Sağlama Yeterliliği Ölçeği 1 “kesinlikle katılmıyorum” ve 5 “kesinlikle katılıyorum” şeklinde 5’li Likert tipi bir derecelendirmeye sahiptir. Ölçekte ters kodlanan madde bulunmamaktadır. Verilen puanın yüksekliği, güvenli internet sağlama yeterliliğinin daha yüksek olduğunu ifade etmektedir.

• İşlem

Ebeveynin Güvenli İnternet Sağlama Yeterliliği Ölçeği’nin madde analizi için düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Ebeveynin Güvenli İnternet Sağlama Yeterliliği Ölçeği’nin yapı geçerliği açımlayıcı faktör analizi, güvenilirliği Cronbach alfa iç tutarlılık güvenirlik katsayısı ile incelenmiştir. Geçerlik ve güvenirlik analizleri SPSS 18 paket programı ile yapılmıştır.

BULGULAR**• Madde Analizi ve Güvenirlik**

Yapılan analiz sonucunda, ölçeğin madde-toplam korelasyonlarının .55 ile .82 arasında sıralandığı bulunmuştur. Cronbach alfa iç tutarlılık güvenirlik katsayısı ise .96 olarak bulunmuştur. Bulgular Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1: Ebeveynin Güvenli İnternet Sağlama Yeterliliği Ölçeği Düzeltilmiş Madde-Toplam Korelasyon Katsayıları

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item - Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
y1	82,03	157,536	,636	,956
y2	81,81	157,970	,677	,955
y3	81,86	158,393	,700	,955
y4	81,80	159,398	,712	,955
y5	82,09	155,142	,778	,954
y6	81,89	157,565	,761	,954
y7	81,79	160,075	,637	,956
y8	82,26	152,732	,793	,954
y9	81,88	158,616	,756	,954
y10	82,42	153,817	,695	,955
y11	82,24	155,852	,627	,956
y12	82,11	154,510	,734	,954
y13	82,13	153,593	,820	,953
y14	82,22	153,101	,788	,954
y15	82,34	155,340	,552	,958
y16	82,12	154,387	,789	,954
y17	82,11	154,747	,770	,954
y18	82,26	154,192	,758	,954
y19	82,09	156,457	,631	,956
y20	81,87	156,808	,753	,954

• Yapı Geçerliliği

Ebeveynin Güvenli İnternet Sağlama Yeterliliği Ölçeği'nin yapı geçerliliği için uygulanan açımlayıcı faktör analizi sonucunda toplam varyansın %57'sini açıklayan, öz-değeri 11,3 olan, tek boyutlu, faktör yükleri .59 ile .84 arasında sıralanan ve 20 maddeden oluşan bir ölçme aracı elde edilmiştir. Ölçeğin KMO örneklem uygunluk katsayısı .96 olarak bulunmuştur. Bulgular Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2: Ebeveynin Güvenli İnternet Sağlama Yeterliliği Ölçeği Faktör Yükleri

**Component
Matrix^a**

	Component
	1
y1	,679
y2	,722
y3	,743
y4	,754
y5	,806
y6	,796
y7	,681
y8	,818
y9	,790
y10	,725
y11	,659
y12	,763
y13	,841
y14	,809
y15	,586
y16	,814
y17	,795
y18	,781
y19	,659
y20	,784

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre ölçeğin yeterli düzeyde geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu bulunmuştur. Madde-toplam korelasyonunun yorumlanmasında .30 ve daha yüksek olan maddelerin bireyleri ölçülen özellik bakımından iyi derecede ayırt ettiği (Büyüköztürk, 2004) düşünülerek, ölçeğin madde toplam korelasyon katsayılarının .55 ile .82 arasında sıralanması açısından yeterli olduğu görülmektedir. Açımlayıcı faktör analizi sonucu ölçeğin tek boyutlu olduğu bulunmuştur. Tezbaşaran (1996), araştırmalarda kullanılabilecek ölçme araçları için ön görülen güvenilirlik düzeyinin .70 olduğunu söylemiştir. Buna göre ölçeğe ilişkin güvenilirlik düzeyinin .96 ile yeterli olduğu görülmektedir. Bu bulgulara dayanarak Ebeveynin Güvenli İnternet Sağlama Yeterliliği Ölçeği'nin psikoloji, aile danışmanlığı, sosyoloji vb. disiplinlerde kullanılabilecek, geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu söylenebilir.

KAYNAKÇA

Büyüköztürk, Ş. (2004). *Veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
Tezbaşaran, A. A. (1996). *Likert tipi ölçek geliştirme kılavuzu*. Türk Psikologlar Derneği.